

UPADŁOŚĆ PRZEDSIĘBIORCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM PRAKTYKI NOTARIALNEJ

Wzory dokumentów

**Anna Ludwiczynska
Aleksandra Machowska
Piotr Skibiński**

**EDYTOWALNE WZORY PISM
DOSTĘPNE NA STRONIE INTERNETOWEJ**

UPADŁOŚĆ PRZEDSIĘBIORCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM PRAKTYKI NOTARIALNEJ

Wzory dokumentów

**Anna Ludwiczynska
Aleksandra Machowska
Piotr Skibiński**

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Materiały uzupełniające na stronie:
<https://www.profinfo.pl/materiały-dodatkowe>
dostępne do 31 grudnia 2028 r.

w razie problemów
ze znalezieniem zdrapki
z kodem aktywacyjnym
prosimy o kontakt
tel. +48 801 044 545

Stan prawny na 17 lipca 2023 r.

Wydawczyni
Monika Pawłowska

Redaktorka prowadząca
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Violet Design

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski

Poszczególne rozdziały napisali:

Anna Ludwicyńska – rozdz. II, V pkt 5; rozdz. X pkt 2.1–3, 5.2, 6;
rozdz. XI pkt 7; rozdz. XV pkt 5; rozdz. XVI pkt 2; rozdz. XX, XXII;
rozdz. XXX wzory: 1, 2, 4–12

Aleksandra Machowska – rozdz. I, III, IV, V pkt 1–4, 6;
rozdz. VI–X pkt 1, 2, 4–5.1, 5.3, 7–10.3; rozdz. XI pkt 1–6, 8–11;
rozdz. XII–XV pkt 1–4; rozdz. XVI pkt 1; rozdz. XVII–XIX, XXI, XXIII–XXV;
rozdz. XXX wzory: 3, 13, 14

Piotr Skibiński – rozdz. XXVI–XXIX, XXX wzory: 15–17

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-743-0

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	21
Wstęp	25
Rozdział I	
Zagadnienia ogólne	27
1. Prawo upadłościowe przedsiębiorców	27
2. Zasady prawa upadłościowego	29
Rozdział II	
Ogólne pojęcia z zakresu prawa spółek	33
1. Zagadnienia ogólne	33
1.1. Spółka dominująca	34
1.2. Spółka powiązana	35
1.3. Grupa spółek	35
1.4. Spółka publiczna	35
2. Odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego	36
2.1. Zdolność prawna osobowych spółek handlowych	36
2.2. Zdolność prawna spółek kapitałowych w organizacji	37
2.3. Osobowość prawna spółek kapitałowych	37
3. Wymogi w stosunku do osób pełniących funkcje w organach spółek i likwidatorów spółek	37
4. Spółka jawna	38
4.1. Pojęcie spółki jawnej i odpowiedzialność za jej zobowiązania	38
4.2. Reprezentacja spółki jawnej	38
5. Spółka partnerska	39
5.1. Pojęcie spółki partnerskiej i odpowiedzialność za jej zobowiązania	39
5.2. Reprezentacja spółki partnerskiej	40
6. Spółka komandytowa	40
6.1. Pojęcie spółki komandytowej i odpowiedzialność za jej zobowiązania	40
6.2. Reprezentacja spółki komandytowej	41

7. Spółka komandytowo-akcyjna	41
7.1. Pojęcie spółki komandytowo-akcyjnej i odpowiedzialność za jej zobowiązania	41
7.2. Reprezentacja spółki komandytowo-akcyjnej	42
8. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	42
8.1. Pojęcie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i odpowiedzialność za jej zobowiązania	42
8.2. Reprezentacja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	42
9. Prosta spółka akcyjna	43
9.1. Pojęcie prostej spółki akcyjnej i odpowiedzialność za jej zobowiązania	43
9.2. Reprezentacja prostej spółki akcyjnej	44
10. Spółka akcyjna	44
10.1. Pojęcie spółki akcyjnej i odpowiedzialność za jej zobowiązania	44
10.2. Reprezentacja spółki akcyjnej	45
11. Upadłość spółki a jej rozwiązanie i likwidacja	45
11.1. Uwagi ogólne	45
11.2. Skutki upadłości wspólnika spółki jawnej, partnera spółki partnerskiej, wspólnika spółki komandytowej	46
11.3. Skutki zakończenia postępowania upadłościowego dla bytu spółek handlowych	46
11.4. Obowiązki syndyka dotyczące rozwiązania spółki kapitałowej	47

Rozdział III

Zakres podmiotowy przepisów upadłościowych	49
1. Zagadnienia ogólne	49
1.1. Podmioty posiadające zdolność upadłościową	49
1.2. Wyłączenia zdolności upadłościowej	49
2. Szczególny przypadek – upadłość tzw. konsumencka	50
3. Przedsiębiorcy	51
3.1. Zagadnienia ogólne	51
3.2. Podmioty prawa cywilnego	52
3.3. Spółka cywilna	54
4. Prowadzenie działalności gospodarczej lub zawodowej	54
5. Prowadzenie działalności nieewidencjonowanej a status przedsiębiorcy	56
6. Odrębności postępowania upadłościowego wobec osób fizycznych i osób prawnych	57

Rozdział IV

Postępowanie upadłościowe w zbiegu z innymi postępowaniami na wypadek niewypłacalności	59
1. Zagadnienia ogólne	59
2. Zbieg wniosku o ogłoszenie upadłości oraz wniosku restrukturyzacyjnego	59

3. Reguły rozwiązywania zbiegu wniosków upadłościowego i restrukturyzacyjnego	60
4. Postępowanie o ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy i zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej przez dłużnika	62

Rozdział V

Podstawy ogłoszenia upadłości	65
1. Uwagi ogólne	65
2. Pozytywne przesłanki ogłoszenia upadłości	65
3. Przesłanki negatywne	67
3.1. Przesłanki negatywne bezwarunkowe	67
3.2. Przesłanki negatywne względne	67
4. Szczególny przypadek – czynności prawne bezskuteczne	69
5. Oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki z powodu braku dostatecznego majątku na zaspokojenie wierzycieli	70
6. Postępowanie w przypadku braku majątku dłużnika	71

Rozdział VI

Organy postępowania o ogłoszenie upadłości oraz postępowania upadłościowego	73
1. Zagadnienia ogólne	73
2. Sądowe organy postępowania	73
2.1. Postępowanie o ogłoszenie upadłości	73
2.2. Postępowanie upadłościowe	75
2.2.1. Sąd	75
2.2.2. Sędzia-komisarz	77
2.2.3. Referendarz sądowy jako sędzia-komisarz	80
2.2.4. Zastępca sędziego-komisarza	81
2.2.5. Sędzia wyznaczony	84
3. Zagadnienie nieprawidłowego składu sądu	85
4. Zagadnienie wyłączenia sędziego w Prawie upadłościowym	87
5. Pozasądowe organy postępowania	88
6. Tymczasowy nadzorca sądowy	89
6.1. Zadania tymczasowego nadzorcy sądowego	90
6.2. Wynagrodzenie tymczasowego nadzorcy sądowego	92
6.3. Upadek zabezpieczenia w postaci ustanowienia tymczasowego nadzorcy sądowego	93
7. Zarządca przymusowy	93
8. Syndyk – wzmianka	95
9. Zgromadzenie wierzycieli	95
9.1. Przebieg głosowania	97
9.2. Uchwały zgromadzenia wierzycieli	99
9.3. Zgromadzenie wierzycieli z listów zastawnych	99

10. Rada wierzycieli	100
10.1. Ustalanie i zmiana składu rady wierzycieli	103
10.2. Uchwały rady wierzycieli	106

Rozdział VII

Syndyk w postępowaniu upadłościowym	109
1. Zagadnienia ogólne	109
2. Licencja doradcy restrukturyzacyjnego	109
3. Powołanie syndyka i jego kwalifikacje	113
4. Zastępca i pełnomocnik syndyka	115
5. Odpowiedzialność syndyka	117
5.1. Zagadnienia ogólne	117
5.2. Odpowiedzialność cywilna	117
5.3. Odpowiedzialność dyscyplinarna	118
5.4. Skutki sankcji dyscyplinarnych w postępowaniu upadłościowym	120
6. Zmiana syndyka i wygaśnięcie jego funkcji	121
7. Obowiązki syndyka	122
7.1. Obowiązki formalne związane z funkcją	122
7.2. Sprawozdania	123
7.3. Obowiązki w toku postępowania	125
7.3.1. Rejestrowanie przepływów pieniężnych oraz wykonywanie obowiązków sprawozdawczych	125
7.3.2. Objęcie majątku upadłego	126
7.3.3. Ujawnienie postanowienia o ogłoszeniu upadłości	127
7.3.4. Zawiadomienia wierzycieli, komorników oraz małżonka upadłego, będącego osobą fizyczną o ogłoszeniu upadłości i treści przepisów	127
7.3.5. Zawiadomienie innych podmiotów	129
8. Zasady korespondencji syndyka z wierzycielami uprawnionymi do składania pism z pominięciem systemu teleinformatycznego	129
9. Sposób obliczania terminów	130
10. Ochrona roszczeń pracowniczych	133
11. Wynagrodzenie syndyka	136

Rozdział VIII

Uczestnicy postępowania	143
1. Uwagi ogólne	143
2. Postępowanie o ogłoszenie upadłości	144
3. Upadły	145
4. Zakres i charakter funkcji kuratora dłużnika/upadłego w Prawie upadłościowym	147
5. Szczególne przypadki	148

Rozdział IX

Szczegółne postępowania w ramach postępowania upadłościowego	149
1. Zagadnienia ogólne	149
2. Przygotowana likwidacja	150
2.1. Zagadnienia ogólne	150
2.2. Wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży przedsiębiorstwa dłużnika	150
2.3. Wadium	153
2.4. Cena sprzedaży	154
2.5. Zawarcie umowy sprzedaży i wydanie nabywcy przedmiotu sprzedaży w trybie przygotowanej likwidacji	157
3. Układ w postępowaniu upadłościowym	160
4. Szczególne regulacje w odniesieniu do współników spółki cywilnej	162
5. Postępowanie upadłościowe wszczęte po śmierci niewypłacalnego dłużnika	164

Rozdział X

Wszczęcie postępowania o ogłoszenie upadłości	167
1. Zagadnienia ogólne	167
2. Podmioty legitymowane do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości	168
2.1. Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w imieniu spółki handlowej	169
2.2. Legitymacja wierzyciela rzeczowego do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy	171
2.3. Legitymacja wierzyciela niepieniężnego do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (na przykładzie spółki deweloperskiej)	171
3. Skutki braków w składzie organu reprezentującego spółkę	173
4. Uproszczony wniosek o ogłoszenie upadłości	174
5. Wniosek o ogłoszenie upadłości – wymogi formalne wniosku	176
5.1. Wniosek dłużnika o ogłoszenie upadłości	178
5.2. Zwolnienie spółek od kosztów sądowych	179
5.3. Wniosek o ogłoszenie upadłości wraz z wnioskiem o zatwierdzenie warunków sprzedaży	181
6. Dopuszczalność rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości a postępowanie restrukturyzacyjne	182
7. Cofnięcie wniosku o ogłoszenie upadłości	184
8. Postępowanie o ogłoszenie upadłości	185
8.1. Ogólna charakterystyka postępowania o ogłoszenie upadłości	185
8.2. Odpowiednie stosowanie przepisów	185
9. Przeprowadzanie dowodu w postępowaniu o ogłoszenie upadłości	186
10. Postępowanie zabezpieczające	187
10.1. Zabezpieczenie przez ustanowienie tymczasowego nadzorcy sądowego	188

10.2. Zawieszenie egzekucji i uchylenie zajęcia na rachunku bankowym dłużnika	189
10.3. Zarząd przymusowy	190

Rozdział XI

Ogłoszenie upadłości	191
1. Zagadnienia ogólne	191
2. Skutki ogłoszenia upadłości	195
3. Obowiązki upadłego po ogłoszeniu upadłości i ich egzekwowanie	196
4. Środki przymusu	196
5. Utrata prawa do zarządu masą upadłości	198
6. Prokura	199
7. Wykonywanie praw korporacyjnych	199
8. Dopuszczalność przekształcenia spółki po ogłoszeniu upadłości	203
9. Inne skutki	203
10. Szczególne przepisy dotyczące przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną	205
10.1. Zakres korzystania z nieruchomości, którą upadły zamieszkuje	205
10.2. Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki majątkowe małżeńskie upadłego	206
10.2.1. Powstanie rozdzielnosci majątkowej	206
10.2.2. Zawarcie małżeństwa przez upadłego w trakcie postępowania upadłościowego	208
10.2.3. Ustrój majątkowy po umorzeniu, ukończeniu lub uchyleniu postępowania upadłościowego małżonka	208
10.2.4. Ustanowienie rozdzielnosci majątkowej przed ogłoszeniem upadłości jednego z małżonków	209
11. Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego	210
11.1. Informacje ogólne	210
11.2. Nieważność i bezskuteczność postanowień umownych	211
11.3. Wpływ ogłoszenia upadłości na umowy dotyczące instrumentów finansowych i zabezpieczeń finansowych	212
11.4. Wpływ ogłoszenia upadłości na poszczególne typy zobowiązań	214
11.4.1. Przekształcenie zobowiązań i odsetki	214
11.4.2. Potrącenie	214
11.4.3. Skutki dotyczące wykonywania umów	215
11.4.4. Umowa sprzedaży	217
11.4.5. Umowy zlecenia i komisu oraz umowy o zarządzanie papierami wartościowymi	218
11.4.6. Umowa agencyjna	218
11.4.7. Umowa użyczenia i pożyczki	219
11.4.8. Umowa najmu i dzierżawy	219
11.4.9. Zakaz konkurencji	222

11.4.10. Umowa kredytu	223
11.4.11. Umowy rachunku bankowego i rachunku papierów wartościowych, umowa o udostępnienie skrytek sejfowych oraz umowa przechowania	223
11.4.12. Umowa leasingu	224
11.4.13. Umowa obowiązkowego ubezpieczenia majątkowego	225
11.5. Wpływ ogłoszenia upadłości na zlecenia rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych	225
11.6. Upadłość spółdzielni mieszkaniowej	227
11.7. Wpływ ogłoszenia upadłości na postępowania sądowe i administracyjne	227

Rozdział XII

Bezskuteczność czynności prawnych upadłego	231
1. Zagadnienia ogólne	231
2. Przesłanki uznania czynności prawnej za bezskuteczną	232
3. Przelew wierzytelności przyszłej	235
4. Wygórowane wynagrodzenie	235
5. Bezskuteczność obciążeń majątku upadłego	238
6. Bezskuteczność kar umownych	239
7. Bezskuteczność a uprzednie postępowanie restrukturyzacyjne	240
8. Powództwo o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną	241
9. Odzyskiwanie majątku do masy upadłości	242
10. Skutki ogłoszenia upadłości co do spadków nabytych przez upadłego	243

Rozdział XIII

Masa upadłości	245
1. Zagadnienia ogólne	245
2. Majątek i mienie upadłego	246
3. Wyłączenia z masy upadłości	248
3.1. Zagadnienia ogólne	248
3.2. Skutki wyłączenia składnika z masy upadłości	248
4. Składniki majątku upadłego niewchodzące w skład masy upadłości	249
4.1. Wyszczególnienie	249
4.2. Rozwiązania szczegółowe w zakresie składników mienia niewchodzących do masy upadłości	251
5. Składniki majątku upadłego podlegające wyłączeniu z masy upadłości	254
5.1. Wyszczególnienie	254
5.2. Rozwiązania szczegółowe w zakresie składników majątku upadłego podlegających wyłączeniu z masy upadłości	254
6. Postępowanie o wyłączenie z masy upadłości	255
7. Powództwo o wyłączenie z masy upadłości	259

Rozdział XIV

Postępowanie odwoławcze w postępowaniu upadłościowym	263
1. Środki zaskarżenia	263
1.1. Zagadnienia ogólne	263
1.2. Skarga kasacyjna	264
1.3. Apelacja	266
1.4. Zażalenie na postanowienie sądu	267
1.4.1. Zażalenie w postępowaniu o ogłoszenie upadłości	267
1.4.2. Zażalenie w postępowaniu upadłościowym	268
1.4.3. Zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza i zastępcy sędziego-komisarza (w określonych przypadkach – sędziego wyznaczonego)	269
1.5. Skarga na czynności referendarza pełniącego funkcję sędziego-komisarza	273
2. Środki zaskarżenia specyficzne dla postępowania upadłościowego	273
2.1. Uwagi ogólne	273
2.2. Skarga na zwrot zgłoszenia wierzytelności	274

Rozdział XV

Akta postępowania. Krajowy Rejestr Zadłużonych	277
1. Prowadzenie akt postępowania	277
1.1. Uwagi ogólne	277
1.2. Stan prawny przed 1.12.2021 r.	278
2. Akta do zgłoszeń wierzytelności	279
3. Udostępnianie akt	282
3.1. Akta postępowania – stan prawny do 30.11.2021 r.	282
3.2. Osoby, którym mogą zostać udostępnione akta sądowe	283
3.3. Akta do zgłoszeń wierzytelności w postępowaniach zainicjowanych od 24.03.2020 r.	284
3.4. Weryfikacja uprawnienia osoby, której udostępnia się akta	285
4. Odpisy, kopie i fotokopie z akt do zgłoszeń wierzytelności	287
5. Krajowy Rejestr Zadłużonych	288
5.1. Akta postępowań prowadzonych w systemie teleinformatycznym KRZ – uwagi ogólne	288
5.2. Wnoszenie pism procesowych i składanie dokumentów w systemie teleinformatycznym	289
5.2.1. Uwagi wprowadzające	289
5.2.2. Bezskuteczność pism wnoszonych w formie papierowej	290
5.3. Założenie konta w systemie teleinformatycznym	292
5.4. Przesłanki pominięcia systemu teleinformatycznego przy składaniu dokumentów	293
5.4.1. Wyłączenia podmiotowe	293
5.4.2. Wyłączenia przedmiotowe	294

5.5. Prowadzenie akt postępowania w związku z udziałem w nim osób wykluczonych cyfrowo	295
5.6. Odpisy i wyciągi z akt postępowania upadłościowego	297
5.7. Zasady dokonywania doręczeń elektronicznych w postępowaniach upadłościowych	298

Rozdział XVI

Obwieszczenia i doręczenia w toku postępowania	301
1. Stan prawny przed 1.12.2021 r.	301
2. Zasady dokonywania obwieszczeń	302

Rozdział XVII

Likwidacja masy upadłości	307
1. Zagadnienia ogólne	307
2. Brak możliwości przeprowadzenia likwidacji danego składnika masy upadłości	308
3. Ustalenie składu masy upadłości	309
4. Sposoby likwidacji masy upadłości	310
4.1. Szczególne zasady likwidacji składników majątku służących do prowadzenia działalności w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa	311
4.2. Szczególne zasady likwidacji składników masy obciążonych zastawem rejestrowym lub finansowym	311
4.3. Zaspokojenie wierzyciela przez zbycie w trybie przetargu publicznego	313
4.4. Likwidacja ruchomości	314
4.4.1. Informacje ogólne	314
4.4.2. Przejęcie ruchomości na własność przez wierzyciela	314
5. Likwidacja przedsiębiorstwa	315
5.1. Definicja przedsiębiorstwa i jego zorganizowanej części	315
5.2. Zasady dotyczące likwidacji przedsiębiorstwa	316
6. Sprzedaż mienia w drodze przetargu albo aukcji	320
7. Likwidacja wierzytelności i praw majątkowych	321
7.1. Zagadnienia ogólne	321
7.2. Likwidacja wierzytelności	322
7.3. Likwidacja praw majątkowych	323
8. Skutki sprzedaży dokonanej w postępowaniu upadłościowym	324
9. Sprzedaż nieruchomości	324
10. Sprzedaż przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	326

Rozdział XVIII

Zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym	329
1. Informacje ogólne	329
2. Konieczność dokonania zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym	330
3. Formalne i techniczne wymogi zgłoszenia wierzytelności	332
4. Zmiany stanu prawnego w zakresie warunków formalnych zgłoszenia wierzytelności	334
4.1. Postępowania zainicjowane przed 1.01.2016 r.	334
4.2. Postępowania zainicjowane między 1.01.2016 r. a 23.03.2020 r.	335
4.3. Postępowania zainicjowane od 24.03.2020 r. do 30.11.2021 r.	336
4.4. Postępowania zainicjowane od 1.12.2021 r.	338
5. Termin do zgłoszenia wierzytelności	339
6. Sprawdzanie zgłoszenia wierzytelności	341
7. Pełnomocnictwo	342
8. Uzupełnienie braków zgłoszenia wierzytelności	345
8.1. Stan prawny przed 1.12.2021 r.	346
8.2. Stan prawny obowiązujący od 1.12.2021 r.	346
8.3. Zwrot zgłoszenia wierzytelności	347
8.4. Lista wierzytelności – zasady tworzenia, zaskarżanie	349
8.5. Sprzeciw do listy wierzytelności	353
8.5.1. Postępowanie w przypadku wniesienia sprzeciwu	354
8.5.1.1. Stan prawny przed 1.12.2021 r.	354
8.5.1.2. Stan prawny od 1.12.2021 r.	355
8.5.2. Rozpoznanie sprzeciwu	356
8.6. Zatwierdzenie listy wierzytelności	356
8.7. Uzupełnianie i zmiana listy wierzytelności	357
8.8. Sprostowanie listy wierzytelności	359
9. Zmiana wierzyiciela	360
10. Wyciąg z listy wierzytelności	361
11. Przeznaczenie sum uzyskanych z likwidacji rzeczy, wierzytelności i praw majątkowych	362
12. Zasady zaspokojenia wierzytelności zabezpieczonych hipotekami i zastawami	363
13. Kolejność zaspokajania wierzytelności – należności zaspokajane w pierwszej kolejności	367
13.1. Koszty postępowania i zobowiązania masy upadłości	369
13.2. Wierzytelności pracownicze	370
14. Postępowanie w sprawie podziału funduszy masy upadłości	371
14.1. Podział funduszy masy upadłości – zagadnienia ogólne	371
14.2. Ustalenie planu podziału	372
14.3. Zarzuty do planu podziału	374
14.4. Wykonanie planu podziału	375

Rozdział XIX

Umorzenie i zakończenie postępowania	379
1. Zagadnienia ogólne	379
2. Skutki umorzenia i zakończenia postępowania upadłościowego	380
3. Wykreślenie podmiotu z rejestru na skutek zakończenia postępowania upadłościowego a hipoteka	382

Rozdział XX**Wybrane zagadnienia z zakresu problematyki upadłościowo-rejestrowej
na tle przepisów ustawy – Prawo upadłościowe oraz ustawy**

o Krajowym Rejestrze Sądowym	385
1. Krajowy Rejestr Sądowy – uwagi ogólne	385
2. Rodzaje wpisów w KRS	386
3. Obowiązek informacyjny sądu upadłościowego skutkujący wpisem w KRS	387
4. Przedmiot wpisów z urzędu w rejestrze przedsiębiorców na podstawie orzeczeń sądu wydawanych w postępowaniu o ogłoszenie upadłości	389
5. Przedmiot wpisów z urzędu w rejestrze przedsiębiorców na podstawie orzeczeń wydawanych w toku postępowania upadłościowego (po ogłoszeniu upadłości)	391
6. Wpis w KRS danych reprezentanta upadłego lub przedstawiciela upadłego na podstawie przepisów szczególnych	392
7. Podstawy wpisu wzmianki o powołaniu i odwołaniu kuratora w KRS dla przedsiębiorcy pozbawionego należytej reprezentacji	393
8. Obowiązki syndyka wobec sądu rejestrowego	396
9. Kognicja sądu rejestrowego	399

Rozdział XXI

Oddłużenie upadłego przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną	403
1. Zagadnienia ogólne	403
2. Wniosek o ustalenie planu spłaty i umorzenie pozostałych zobowiązań oraz wnioski o umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty	405
3. Oddalenie wniosku o oddłużenie	406
4. Ustalenie planu spłaty	407
5. Umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli	410
6. Warunkowe umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli	411
6.1. Przesłanki warunkowego umorzenia zobowiązań bez ustalania planu spłaty	411
6.2. Skutki warunkowego umorzenia zobowiązań bez ustalania planu spłaty	412
7. Obowiązki upadłego w okresie wykonywania planu spłaty oraz warunkowego umorzenia zobowiązań	413
8. Śmierć dłużnika w trakcie wykonywania planu spłaty	415

9. Uchylenie postanowienia o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli	416
10. Zakres i skutki umorzenia zobowiązań na podstawie art. 369 pr. upadł.	417
11. Obwieszczenia i skarga kasacyjna	418
12. Zmiana planu spłaty wierzycieli	419
13. Uchylenie planu spłaty wierzycieli	420
14. Wykonanie planu spłaty wierzycieli	421

Rozdział XXII

Depozyt sądowy w postępowaniu upadłościowym	423
1. Zagadnienia ogólne	423
2. Rodzaje sum podlegających złożeniu do depozytu	424
3. Postępowanie w przedmiocie złożenia sumy do depozytu	426
4. Postępowanie w przedmiocie wydania sumy z depozytu	426
5. Termin odbioru depozytu	427
6. Likwidacja niepodjętych depozytów	427
7. Wydanie depozytu upadłemu	428
8. Przypadki złożenia sumy do depozytu sądowego w toku postępowania o ogłoszenie upadłości – przygotowana likwidacja	429
9. Zwrot sum z depozytu sądowego na rzecz nabywcy przedsiębiorstwa	429
10. Wypłata sum z depozytu sądowego na rzecz masy upadłości	431
11. Zaskarżalność rozstrzygnięcia w przedmiocie wydania sum z depozytu złożonych w postępowaniu o ogłoszenie upadłości i postępowaniu upadłościowym	432
12. Złożenie kwoty wynagrodzenia ostatecznego dla syndyka do depozytu (art. 166 ust. 4 pr. upadł.)	432
13. Określenie sposobu zabezpieczenia w postępowaniu upadłościowym poprzez złożenie sumy pieniężnej do depozytu sądowego (art. 226 pr. upadł.)	433

Rozdział XXIII

Orzekanie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej	435
1. Zagadnienia ogólne	435
2. Zmiany przepisów w zakresie postępowania o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej	435
3. Postępowanie w sprawach o orzeczenie zakazu z art. 373 pr. upadł.	437
4. Właściwość sądu	441
5. Przesłanki podmiotowe zakazu z art. 373 pr. upadł.	442
6. Podmioty, wobec których można orzec zakaz z art. 373 pr. upadł.	443
7. Termin do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości	445
8. Charakter prawny zakazu	446
9. Podmioty legitymowane do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu z art. 373 pr. upadł.	448

9.1. Wierzyciel	448
9.2. Syndyk, tymczasowy nadzorca sądowy, zarządca przymusowy	449
9.3. Prokurator	450
10. Postępowanie dowodowe	450
11. Orzekanie zakazu w sytuacji, gdy zakaz taki został już uprzednio orzeczony	453
12. Zakres przedmiotowy orzekania zakazu	454
13. Okres, na jaki może zostać orzeczony zakaz (zakres czasowy)	455
14. Problemy związane ze stosowaniem art. 377 pr. upadł.	455
15. Przepisy intertemporalne	457
16. Kryteria oceny sądu przy orzekaniu zakazu z art. 373 pr. upadł.	458

Rozdział XXIV

Odpowiedzialność za niewykonanie obowiązków wynikających

z przepisów Prawa upadłościowego	461
1. Odpowiedzialność dyscyplinarna	461
2. Odpowiedzialność cywilna	461
3. Odpowiedzialność karna	462
4. Odpowiedzialność na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych	465

Rozdział XXV

Międzynarodowe postępowanie upadłościowe

1. Przepisy międzynarodowego prawa upadłościowego	467
1.1. Zagadnienia ogólne	467
1.2. Systematyka i definicje polskiego międzynarodowego prawa upadłościowego	469
1.3. Ogólne zasady polskiego transgranicznego postępowania upadłościowego	470
1.4. Jurysdykcja krajowa	471
1.5. Uznawanie orzeczeń o wszczęciu zagranicznego postępowania upadłościowego	471
1.5.1. Skutki uznania zagranicznego postępowania upadłościowego	476
1.5.2. Przebieg postępowania po uznaniu orzeczenia sądu zagranicznego	477
1.6. Prawo właściwe	478
1.7. Wtórne postępowanie upadłościowe	478
1.8. Współpraca z sądami zagranicznymi i zarządcami zagranicznymi	480
2. Europejskie transgraniczne prawo upadłościowe	481
2.1. Informacje ogólne	481
2.2. Definicje	482
2.3. Zakres stosowania	483
2.4. Jurysdykcja	484
2.5. Prawo właściwe	488

2.6. Uznanie orzeczeń o wszczęciu postępowania upadłościowego	492
2.7. Uznanie i wykonalność innych orzeczeń	494
2.8. Wierzyciele i wierzytelności	495
2.9. Wtórne postępowanie upadłościowe	498
2.10. Postępowanie upadłościowe członków grupy przedsiębiorstw	504
2.10.1. Zagadnienia ogólne	504
2.10.2. Koordynacja	507
2.10.2.1. Wniosek o wszczęcie grupowego postępowania koordynacyjnego	507
2.10.2.2. Sprzeciw co do objęcia grupowym postępowaniem koordynacyjnym	508
2.10.2.3. Orzeczenie o wszczęciu grupowego postępowania koordynacyjnego	509
2.10.2.4. Późniejsze dołączenie się zarządców do koordynacji grupowej (tzw. <i>opt-in</i>)	510
2.10.2.5. Zalecenia i plan koordynacji grupowej	510
2.10.2.6. Zadania i uprawnienia koordynatora	511
2.10.2.7. Koszty i podział	512
2.11. Współpraca i komunikacja między organami postępowań upadłościowych	513
2.11.1. Zagadnienia ogólne	513
2.11.2. Współpraca i komunikacja w ramach postępowania upadłościowego głównego i wtórnego	515
2.11.3. Współpraca i komunikacja między zarządcami	515
2.11.4. Współpraca i komunikacja między sądami	516
2.11.5. Współpraca i komunikacja między zarządcami a sądami	516
2.11.6. Współpraca i komunikacja w przypadku upadłości członków grupy przedsiębiorstw	517
2.11.7. Współpraca i komunikacja między zarządcami a sądami	518
2.12. Rejestry upadłości	518
2.13. Obowiązki syndyka w polskim postępowaniu upadłościowym w przypadku stosowania przepisów o międzynarodowym postępowaniu upadłościowym	520

Rozdział XXVI

Wpływ ogłoszenia upadłości na działania notariusza	523
1. Data ogłoszenia upadłości	523
2. Krajowy Rejestr Zadłużonych	524
3. Skutki ogłoszenia upadłości co do majątku dłużnika	529
3.1. Nieważność czynności notarialnej	530
3.2. Zakaz obciążania masy upadłości	534
3.3. Obciążenie prawami osobistymi i roszczeniami	539
4. Status syndyka masy upadłości w postępowaniu przed notariuszem	542

Rozdział XXVII

Nabycie spadku przez upadłego	549
1. Wpływ upadłości na nabycie spadku przez upadłego	549
1.1. Złożenie oświadczenia spadkowego przed ogłoszeniem upadłości	549
1.2. Złożenie oświadczenia spadkowego po ogłoszeniu upadłości	552
1.2.1. Artykuł 123 pr. upadł. jako przepis szczególny w stosunku do art. 77 ust. 1 pr. upadł.	553
1.2.2. Zakres zastosowania art. 123 pr. upadł.	554
1.3. Wyłączenie z masy upadłości	555
1.4. Zakończenie postępowania upadłościowego	559
2. Postępowanie stwierdzające nabycie spadku	562
2.1. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku	563
2.2. Sporządzenie aktu poświadczenia dziedziczenia	565
3. Spis i wykaz inwentarza	567
4. Zbycie spadku przez upadłego	569
4.1. Zbycie spadku przed ogłoszeniem upadłości	569
4.2. Zbycie spadku po ogłoszeniu upadłości	571

Rozdział XXVIII

Wpływ upadłości na stosunki majątkowe małżeńskie	575
1. Upadłość a istnienie małżeństwa	575
2. Charakter art. 124 ust. 1 pr. upadł.	578
2.1. Przymusowy ustrój rozdzielności majątkowej	578
2.2. Skutki art. 124 ust. 1 pr. upadł.	585
3. Ustanowienie rozdzielności majątkowej a upadłość	592
3.1. Rozdzielność majątkowa na podstawie orzeczenia sądu	592
3.2. Rozdzielność umowna	597
4. Skutki podziału majątku dla masy upadłości	598

Rozdział XXIX

Sprzedaż upadłościowa w praktyce notarialnej	599
1. Pojęcie sprzedaży upadłościowej	599
1.1. Likwidacyjny cel sprzedaży upadłościowej	599
1.2. Sprzedaż upadłościowa a art. 535 k.c.	603
1.3. Sprzedaż upadłościowa jako nabycie pierwotne i wygaśnięcie obciążeń	606
1.4. Prawa niewygasające	612
2. Zachowanie szczególnych warunków po stronie nabywcy	613
3. Zgoda organów upadłego	615
4. Zgoda w ramach postępowania upadłościowego	616
4.1. Zgoda rady wierzycieli	616
4.2. Zgoda sędziego-komisarza	623
5. Dokumenty przedkładane przez syndyka przy dokonywaniu sprzedaży upadłościowej	625

5.1. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości	625
5.2. Zaświadczenie wydane w trybie art. 19 ust. 6 u.p.s.d.	626
6. Tryby sprzedaży	628
6.1. Sprzedaż z wolnej ręki	628
6.2. Przetarg lub aukcja	629
7. Sprzedaż upadłościowa a prawo pierwokupu	633

Rozdział XXX

Wzory	637
1. Postanowienie sądu o zabezpieczeniu majątku dłużnika przez ustanowienie tymczasowego nadzorca sądowego	637
2. Sprawozdanie tymczasowego nadzorca sądowego w sprawie o ogłoszenie upadłości dłużnika	641
3. Zawiadomienie wierzyciela o treści obowiązujących przepisów	650
4. Postanowienie sądu o ustanowieniu kuratora	657
5. Wniosek dłużnika o ogłoszenie upadłości	658
6. Wniosek wierzyciela o ogłoszenie upadłości dłużnika	673
7. Wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży	681
8. Postanowienie sądu o ogłoszeniu upadłości z wniosku wierzyciela	685
9. Pouczenie dokonywane wraz z pierwszym doręczeniem	689
10. Postanowienie sądu o oddaleniu wniosku o ustalenie kosztów	693
11. Postanowienie sądu o zezwoleniu na sprzedaż udziałów	698
12. Postanowienie sądu o ogłoszeniu upadłości dłużnika z wnioskiem o sprzedaży części przedsiębiorstwa	700
13. Postanowienie sądu o wydaniu wierzycielom kwoty złożonej do depozytu	702
14. Zarządzenie sądu o wezwaniu wierzyciela do podjęcia depozytu	706
15. Protokół wyszukania wpisów w Krajowym Rejestrze Zadłużonych – akt notarialny	708
16. Akt poświadczenia dziedziczenia w przypadku odrzucenia spadku przez upadłego	710
17. Umowa majątkowa małżeńska pod warunkiem umorzenia postępowania upadłościowego – akt notarialny	712

Bibliografia	715
---------------------------	-----

O autorach	723
-------------------------	-----

WSTĘP

Publikacja „Upadłość przedsiębiorców z uwzględnieniem praktyki notarialnej” stanowi próbę usystematyzowania zagadnień dotyczących prawa i postępowania upadłościowego w odniesieniu do podmiotów gospodarczych – zarówno osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 33¹ k.c.), jak i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Jedną z największych trudności w kontekście upadłości jest często zmieniający się stan prawny i fakt, że równocześnie toczą się w sądach upadłościowych postępowania prowadzone według zasad niejednokrotnie bardzo odmiennych, w zależności od tego, w jakiej dacie został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości. Tymczasem ta ostatnia informacja zwykle nie wynika z akt sprawy, co powoduje, że nie zawsze będzie łatwo prawidłowo ustalić właściwe przepisy, które powinny mieć zastosowanie w danym postępowaniu. Ponieważ postępowanie upadłościowe składa się zasadniczo z dwóch etapów, będących formalnie odrębnymi postępowaniami – postępowania o ogłoszenie upadłości oraz właściwego postępowania upadłościowego, niejako „oderwanego” już od wniosku o upadłość, ważne jest, żeby umieć rozpoznać, z jakim etapem mamy aktualnie do czynienia i według jakiego stanu prawnego dane postępowanie będzie się toczyć. Dlatego w niniejszej książce sporo miejsca poświęcono przedstawieniu przebiegu postępowania według przepisów wynikających z poszczególnych nowelizacji Prawa upadłościowego – tak aby ułatwić Czytelnikowi podjęcie właściwych działań w praktyce.

Wiele miejsca poświęcono również problematyce Krajowego Rejestru Zadłużonych i zasadom wynikającym z prowadzenia postępowań w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe, ponieważ od 1.12.2021 r. wszystkie postępowania upadłościowe, zainicjowane, poczynając od tej daty, są prowadzone wyłącznie jako postępowania z informatyzowane. Powoduje to określone konsekwencje dla wszystkich uczestników tych postępowań, a niejednokrotnie – znaczące trudności w kontekście wykluczenia cyfrowego, co stanowi problem nierozwiązany dostatecznie przez ustawodawcę.

Coraz szerszy krąg podmiotów, które mogą być objęte postępowaniem upadłościowym spowodował, że zwiększył się zakres zagadnień, z którymi w swojej praktyce spotykają się notariusze, a na rynku dotychczas nie ukazały się publikacje przeznaczone w szczególności dla tej grupy prawników. Okazało się, że zainteresowanie i zapotrzebowanie na informacje uwzględniające ten specyficzny rodzaj praktyki prawniczej w kontekście prawa upadłościowego jest bardzo duże. Postanowiliśmy wyjść naprzeciw tym potrzebom i z tego względu w niniejszej publikacji znaczna część zagadnień obejmuje właśnie problematykę praktyki notarialnej. Jako że w tym zakresie mieści się tematyka postępowań w stosunku do osób fizycznych, część dotycząca praktyki notarialnej wykracza poza zakres określony tytułem publikacji i obejmuje w równym stopniu postępowania upadłościowe dotyczące osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, tzw. upadłość konsumencką.

Zapewne, mimo naszych starań, nie poruszyliśmy wszystkich kwestii i nie odpowiedzieliśmy na wszystkie pytania, które mogą pojawiać się w odniesieniu do omawianej tematyki, jednak mamy nadzieję, że niniejsza książka będzie stanowiła praktyczny przewodnik dla tych, którzy z różnych względów są zainteresowani prawem upadłościowym.

Autorzy

- oraz dla wtórnych postępowań upadłościowych i postępowań prowadzonych po uznaniu orzeczenia o wszczęciu zagranicznego postępowania upadłościowego;
- 3) repertorium „Gzd” – dla spraw o zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
 - 4) wykaz „GUu” – dla spraw o zmianę, uchylenie lub stwierdzenie wykonania układu zawartego w postępowaniu upadłościowym, o zmianę, uchylenie lub stwierdzenie wykonania planu spłaty wierzycieli i umorzenia zobowiązań upadłego w postępowaniach upadłościowych dotyczących osób fizycznych oraz o uchylenie postanowienia o warunkowym umorzeniu zobowiązań i ustalenie planu spłat;
 - 5) kontrolkę „GUK” – dla środków zaskarżenia rozpoznawanych przez sędziego-komisarza w postępowaniu upadłościowym (np. sprzeciwu do listy wierzytelności);
 - 6) kontrolkę „GUz” – dla środków odwoławczych rozpoznawanych przez sąd upadłościowy.

Wszystkie te repertoria oraz pozostałe urządzenia ewidencyjne są prowadzone w sądzie upadłościowym. Poszczególne repertoria odpowiadają konkretnym sprawom, prowadzonym w danym sądzie upadłościowym; akta tych spraw mają formę papierową i można je przeglądać w sekretariacie właściwego wydziału lub w czytelni akt.

2. Akta do zgłoszeń wierzytelności

W przypadku akt do zgłoszeń wierzytelności sytuacja jest nieco bardziej skomplikowana, ponieważ w sprawach upadłościowych, w których wniosek wpłynął przed 24.03.2020 r., akta do zgłoszeń wierzytelności prowadzone są przez sąd – znajdują się w sądzie i tam można je przeglądać. Natomiast w postępowaniach zainicjowanych, poczynając od powyższej daty, akta do zgłoszeń wierzytelności prowadzi syndyk – można je przeglądać w kancelarii (biurze) syndyka. Akta te są przez syndyka przekazywane do sądu dopiero wówczas, gdy wynika to z określonego toku postępowania (np. wpłynie skarga na zarządzenie syndyka o zwrocie zgłoszenia wierzytelności).

Zgodnie z § 228 zarz. MS z 19.06.2019 r. w sprawach zainicjowanych po dniu 21.06.2019 r., a przed dniem 24.03.2020 r., dla każdego postępowania upadłościowego GUp w sądzie sporządza się spis zgłoszeń wierzytelności, w którym odnotowuje się: liczbę porządkową, datę wpływu i określenie wierzyciela, datę zarządzenia wzywającego do uzupełnienia braków, datę zarządzenia o zwrocie zgłoszenia oraz datę obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Zgłoszenia wierzytelności wraz z wszelkimi pismami procesowymi oraz ewentualnymi orzeczeniami sądowymi, które ich dotyczą, znajdują się w odrębnych od akt postępowania głównego teczkach (skoroszytach), utworzonych dla każdego zgłoszenia z osobna, oznaczonych np. VII GUp 32/2019 Zw 1, gdzie VII to oznaczenie wydziału, którym jest sąd upadłościowy w danym sądzie, GUp 32/2019 oznacza postępowanie upadłościowe, w którym wpłynęło dane zgłoszenie, a Zw 1 to numer danego zgłoszenia wierzytelności, zgodnie z kolejnością wpływu.

W przypadku wpłynięcia sprzeciwu do listy wierzytelności na teczkę z danym zgłoszeniem wierzytelności odnotowuje się kolejne sygnatury odpowiadające danemu etapowi postępowania, np. GUK 22/20 czy GUz 12/20 (w przypadku zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza w przedmiocie sprzeciwu do listy wierzytelności). Wówczas – po zgłoszeniu wierzytelności, a przed sprzeciwem – umieszcza się odpis listy we fragmencie odnoszącym się do tego zgłoszenia wierzytelności oraz kopie obwieszczeń o ustaleniu listy (§ 229 ust. 4 zarz. MS z 19.06.2019 r.). W przypadku złożenia dodatkowego zgłoszenia po ustaleniu listy wierzytelności uzupełniające zgłoszenie tego samego wierzyciela odnotowuje się w tej samej teczkę, jednak pod nową liczbą porządkową i podaną w nawiasie liczbą porządkową nadaną pierwszemu zgłoszeniu (§ 228 ust. 3 zarz. MS z 19.06.2019 r.). W aktach Zw gromadzi się całość dokumentacji postępowania dotyczącego zgłoszenia wierzytelności, w tym postępowania dowodowego, prowadzonego przez syndyka w trybie art. 243 ust. 2 pr. upadł., oraz postępowania wywołanego sprzeciwem lub zażaleniem w trybie art. 262 ust. 2 pr. upadł. – dotyczącego sprostowania listy wierzytelności (§ 229 ust. 3 zarz. MS z 19.06.2010 r.). W przypadku zażalenia na postanowienie o sprostowaniu listy wierzytelności w aktach Zw umieszcza się odpis zaskarżonego postanowienia wraz z odpisem zwrotnego poświadczenia odbioru zaskarżonego postanowienia (§ 229 ust. 4 zarz. MS z 19.06.2019 r.), oryginał bowiem pozostaje w aktach głównych, w których prowadzone jest całe postępowanie w sprawie sprostowania listy wierzytelności (art. 262 ust. 2 pr. upadł.) lub zmiany na liście wierzytelności (art. 261 pr. upadł.) – § 229 ust. 4 i 5 zarz. MS z 19.06.2019 r.

W postępowaniach upadłościowych zainicjowanych od 24.03.2020 r. akta do zgłoszeń wierzytelności zakłada i prowadzi syndyk, przy czym o ile do 30.11.2021 r. zasadą było prowadzenie akt w formie papierowej, to w odniesieniu do akt do zgłoszeń wierzytelności istniała możliwość prowadzenia ich w postaci elektronicznej; wówczas takie akta elektroniczne musiały zawierać odwzorowanie cyfrowe wszystkich dokumentów papierowych stanowiących akta zgłoszenia wierzytelności – tak § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18.03.2020 r. w sprawie sposobu i trybu prowadzenia oraz udostępniania uczestnikom postępowania upadłościowego oraz służbie nadzoru Ministra Sprawiedliwości akt do zgłoszeń wierzytelności (Dz.U. poz. 504) – dalej r.s.t.p.a.³ Po prawomocnym zakończeniu postępowania upadłościowego akta do zgłoszeń wierzytelności powinny być przekazane przez syndyka do sądu upadłościowego, który wydał postanowienie kończące postępowanie, i dołączone do akt sądowych. Jeżeli w toku postępowania dojdzie do odwołania lub zmiany syndyka oraz wygaśnięcia funkcji syndyka, akta te przejmuje nowy syndyk⁴. Akta te należy uznać za sądowe, chociaż bowiem nie są prowadzone w sądzie i przez personel administracyjny sądu, to jednak

³ Rozporządzenie utraciło moc, jednak ma zastosowanie do postępowań zainicjowanych od 24.03.2020 r. do 30.11.2021 r.

⁴ Art. 228a pr. upadł. w brzmieniu przed nowelizacją z 1.12.2021 r., dokonaną ustawą z 28.05.2021 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1080).

są to akta w postępowaniu prowadzonym przed sądem i przez organ powołany przez sąd do prowadzenia tego postępowania⁵.

Obowiązujące w omawianym okresie rozporządzenie z 18.03.2020 r. w bardzo ograniczonym zakresie regulowało techniczne zagadnienia związane z zakładaniem i prowadzeniem akt do zgłoszeń wierzytelności. Zgodnie z § 2 r.s.t.p.a. do każdego postępowania upadłościowego syndyk zakłada odrębne akta do zgłoszeń wierzytelności najpóźniej w dniu otrzymania pierwszego zgłoszenia wierzytelności. Akta do zgłoszeń wierzytelności rozpoczynają się od spisu zgłoszeń wierzytelności, w którym odnotowuje się: liczbę porządkową, datę wpływu i określenie wierzyciela, datę wydania zarządzenia wzywającego do uzupełnienia braków, datę wydania i doręczenia zarządzenia o zwrocie zgłoszenia, datę wpływu skargi na zarządzenie o zwrocie zgłoszenia, datę przekazania skargi sędziemu-komisarzowi, datę obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o przekazaniu listy wierzytelności sędziemu-komisarzowi oraz uwagi. Numer kolejnego zgłoszenia odnotowuje się w prawym górnym rogu jego pierwszej strony. Zgłoszenia wierzytelności są wpinane kolejno do skoroszytów lub układane w teczkach oznaczonych sygnaturą akt, kolejnym rzymskim numerem skoroszytu lub teczki, symbolem „Zw” oraz liczbą zgłoszeń. Jeżeli zgłoszenie wierzytelności zostało nadesłane w kopercie, do akt należy dołączyć również tę kopertę. Jeżeli natomiast zgłoszenie zostało przyjęte w biurze syndyka – przez syndyka lub osobę przez niego upoważnioną – na zgłoszeniu umieszcza się adnotację o dacie przyjęcia.

W aktach „Zw” znajdują się wszystkie pisma procesowe i dokumenty, dotyczące danego zgłoszenia. Umieszcza się je za zgłoszeniem w kolejności wpływu. Koperty, w których nadesłano pisma dotyczące zgłoszenia wierzytelności, dołącza się do akt tylko wówczas, gdy data stempla pocztowego stanowi podstawę ustalenia terminu, z którego upływem wiążą się określone skutki procesowe (np. pismo, którym dokonano uzupełnienia braków zgłoszenia wierzytelności).

W niektórych przypadkach, dla określonego zgłoszenia wierzytelności tworzone są odrębne akta – akta pomocnicze. Dotyczy to sytuacji, w której:

- wpłynęła skarga na zwrot zgłoszenia wierzytelności;
- syndyk wezwał do złożenia dokumentów w trybie art. 243 ust. 2 pr. upadł. (wezwanie do złożenia dokumentów potwierdzających wierzytelność);
- złożono sprzeciw lub zażalenie w trybie art. 262 ust. 2 pr. upadł. (odnoszące się do sprostowania listy wierzytelności).

Na okładce takich akt znajduje się oznaczenie „AP” (akta pomocnicze), sygnatura akt, symbol „Zw” i numer zgłoszenia wierzytelności, którego sprawa dotyczy.

⁵ Na temat charakteru akt prowadzonych przez syndyka zob. A. Ludwicińska, A. Machowska, *Upadłość...*, s. 144 i n. oraz powołana tam literatura.

3. Udostępnianie akt

3.1. Akta postępowania – stan prawny do 30.11.2021 r.

Omówione dalej zasady udostępniania akt sądowych mają zastosowanie zarówno do akt postępowania głównego, jak i do akt zgłoszeń wierzytelności w postępowaniach zainicjowanych do 23.03.2020 r., ponieważ, jak wspomniano, w tym okresie całość akt postępowania prowadzona była w sądzie. Natomiast w postępowaniach, w których wniosek o ogłoszenie upadłości wpłynął po tej dacie, akta dotyczące zgłoszeń wierzytelności można przeglądać nie w sądzie, ale w biurze (kancelarii) syndyka.

W odniesieniu do akt postępowania prowadzonych w wersji papierowej stosuje się art. 228 pr. upadł. w brzmieniu obowiązującym do 30.11.2021 r. W myśl powołanego przepisu dostęp do akt sądowych mają uczestnicy postępowania oraz każdy, kto potrzebę ich przejrzenia dostatecznie usprawiedliwi. Zgodnie z literalnym brzmieniem tego przepisu akta sądowe udostępnia się w sekretariacie sądu, w praktyce jednak najczęściej akta są udostępniane w czytelni akt, natomiast informacje o zasadach ich udostępniania (np. konieczność wcześniejszego zamówienia telefonicznie bądź mailem) zamieszczane są na portalu informacyjnym danego sądu. Uczestnicy i osoby uprawnione do przeglądania akt mogą otrzymywać z akt odpisy i wyciągi oraz bez żadnych dodatkowych opłat sporządzać we własnym zakresie fotokopie.

Z dniem 1.01.2020 r. do treści art. 228 pr. upadł. dodano ust. 1a (uchylony następnie z dniem 1.12.2021 r.), zgodnie z którym zasady dostępu do akt sądowych stosuje się odpowiednio do akt sądowych postępowania o ogłoszenie upadłości zakończonego prawomocnym postanowieniem o ogłoszeniu upadłości albo o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 ust. 1 lub 2 pr. upadł.⁶ Trudno znaleźć uzasadnienie intencji ustawodawcy, bowiem akta postępowania o ogłoszenie upadłości, zakończonego we wskazany sposób, nie przestają być aktami sądowymi. Równocześnie dodanie tak uszczegółowionej regulacji wyłącza udostępnienie akt postępowania o ogłoszenie upadłości zakończonego prawomocnie w inny sposób⁷, chociaż trudno znaleźć racjonalne argumenty, dlaczego ustawodawca wykluczył w tych przypadkach dostęp do akt.

W omawianym okresie, mimo brzmienia przepisów, nie działał rejestr elektroniczny postępowań upadłościowych (w ustawie zwany „Rejestrem”), wobec czego ust. 2 (dotyczący samodzielnego pobierania wydruków komputerowych) powołanego przepisu był bezprzedmiotowy⁸. Zamiast zamieszczania dokumentów w rejestrze, w postępowaniach

⁶ Dodany ustawą z 4.04.2019 r. o zmianie ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 912).

⁷ Podobnie A. Malmuk-Cieplak [w:] *Prawo...*, art. 228.

⁸ Art. 228 ust. 2 pr. upadł.: „Pobrane samodzielnie wydruki komputerowe postanowień, zarządzeń i dokumentów obwieszonych lub zamieszczonych w Rejestrze mają moc urzędowo poświadczonych odpisów, jeżeli posiadają cechy umożliwiające ich weryfikację z danymi zawartymi w Rejestrze”.

zainicjowanych przed 1.12.2021 r., na podstawie art. 455 ust. 2 pr. restr., postanowienia, zarządzenia i dokumenty wykląda się w sekretariacie sądu, o czym należy uczynić wzmiankę na sentencji postanowienia z zaznaczeniem daty wyłożenia. W przypadku gdy zgodnie z przepisami prawa upadłościowego od dnia zamieszczenia postanowienia, zarządzenia lub dokumentu w rejestrze biegnie termin do dokonania czynności procesowej, biegnie on od dnia wyłożenia w sekretariacie sądu. Wbrew jednak tak sformułowanemu przepisowi postanowienia te nie są faktycznie wyeksponowane w sekretariacie sądu, ponieważ z przyczyn technicznych (bardzo dużej liczby wciąż toczących się w sądach upadłościowych postępowań, w których prowadzone są akta papierowe) nie jest to możliwe. W praktyce zatem „wyłożenie w sekretariacie” jest czysto formalne i sprowadza się do zamieszczenia na sentencji postanowienia wzmianki z zaznaczeniem daty „wyłożenia”. Uczestnik postępowania bądź zainteresowana osoba może się o tym dowiedzieć, tylko przeglądając akta papierowe. Dlatego też rzeczywisty dostęp do akt (możliwość ich przeglądania) jest w takich przypadkach istotną gwarancją zabezpieczenia praw procesowych uczestników (np. skutecznego wniesienia przysługującego środka zaskarżenia).

3.2. Osoby, którym mogą zostać udostępnione akta sądowe

Uczestnikiem postępowania uprawnionym do przeglądania akt oraz uzyskiwania z nich odpisów oraz kopii jest:

- upadły (art. 185 pr. upadł.);
- kurator upadłego (art. 187 pr. upadł.);
- tzw. kurator spadkobierców (art. 188 pr. upadł.);
- wierzyciel, tj. każdy uprawniony do zaspokojenia z masy upadłości, choćby wierzytelność nie wymagała zgłoszenia (art. 189 pr. upadł.);
- kurator wierzyciela (art. 190 pr. upadł.);
- zarządca sukcesyjny dłużnika lub wierzyciela, będących przedsiębiorcą, który we własnym imieniu wykonywał działalność gospodarczą na podstawie wpisu do CEIDG (ustanowiony na podstawie ustawy z 5.07.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw, Dz.U. z 2021 r. poz. 170).

Za osoby, którym może być przyznany dostęp do akt postępowania upadłościowego, po dostatecznym wykazaniu interesu do ich przeglądania, można uznać m.in.: osoby zainteresowane nabyciem majątku upadłego; osoby zainteresowane zawieraniem kontraktów z syndykiem; osoby zainteresowane majątkiem wierzycieli upadłego, który może podlegać ewentualnej egzekucji; kuratorów wyznaczonych na podstawie przepisów Prawa upadłościowego; osoby pełniące funkcję syndyka; zastępców syndyka; nadzorców sądowych i zarządców ustanowionych w postępowaniach restrukturyzacyjnych dłużników, którzy związani są z upadłym interesami⁹; podmioty będące wierzycielami

⁹ Tak P. Janda, *Prawo...*, art. 228.

wierzycieli upadłego czy potencjalnych spadkobierców upadłego przed złożeniem oświadczenia w sprawie sposobu nabycia spadku¹⁰ (w przypadku upadłych będących osobą fizyczną); osoby, które z racji pokrewieństwa ze zmarłym upadłym czy z racji uczynionego przez niego zapisu testamentowego mogłyby być spadkobiercami, chociaż postępowania spadkowego jeszcze nie przeprowadzono¹¹. Uprawnionym do dostępu do akt postępowania będzie także doradca restrukturyzacyjny w postępowaniu restrukturyzacyjnym albo upadłościowym wierzyciela upadłego oraz zarządca przymusowy, ustanowiony na podstawie art. 752⁴ k.p.c.

Szczególną sytuacją jest określony w art. 63⁵ k.p.c. obowiązek udostępnienia akt podmiotowi, który zgodnie z art. 63 k.p.c. ma prawo do przedstawienia sądowi istotnego dla sprawy poglądu¹². Dotyczy on, na gruncie postępowań cywilnych, organizacji pozarządowych w zakresie swoich zadań statutowych w sprawach o: alimenty, ochronę środowiska, ochronę konsumentów, ochronę praw własności przemysłowej oraz ochronę równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli (art. 61 § 1 k.p.c.). Analogicznie, uprawnienie do przeglądania akt oraz otrzymywania z nich kopii i odpisów, dotyczy innych podmiotów, które zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego mogą wytaczać powództwo na rzecz oznaczonej osoby oraz wstąpić do sprawy, takich jak: organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych (art. 61 § 1 k.p.c.), prokurator (art. 55 k.p.c.), inspektor Państwowej Inspekcji Pracy (art. 63¹ k.p.c.) czy powiatowy lub miejski rzecznik konsumentów (art. 63³ k.p.c.). Podmioty te powinny wskazać sprawę cywilną, w której występują lub którą będą inicjować na rzecz określonej osoby oraz przedstawić jej związek z toczącym się postępowaniem upadłościowym, jak również uzasadnić, z jakich przyczyn konieczny jest dostęp do akt postępowania upadłościowego, w tym akt do zgłoszeń wierzytelności.

3.3. Akta do zgłoszeń wierzytelności w postępowaniach zainicjowanych od 24.03.2020 r.

W pierwszym okresie obowiązywania przepisów powierzających syndykom prowadzenie akt do zgłoszeń wierzytelności w postępowaniach upadłościowych obowiązywało powoływane już tu rozporządzenie z 18.03.2020 r. w sprawie sposobu i trybu prowadzenia oraz udostępniania uczestnikom postępowania upadłościowego oraz służbie nadzoru Ministra Sprawiedliwości akt do zgłoszeń wierzytelności¹³.

¹⁰ ²⁰ Tak P. Janda, *Prawo...*, art. 228.

¹¹ F. Zedler [w:] A. Jakubecki, F. Zedler, *Prawo...*, 2011, art. 228.

¹² Art. 63⁵ § 2 k.p.c.: „Na wniosek podmiotu uprawnionego sąd udostępnia akta sprawy w zakresie niezbędnym do przedstawienia poglądu”.

¹³ Rozporządzenie utraciło moc z dniem 1.12.2020 r., jednak ma zastosowanie do postępowań wcześniejszych, zainicjowanych po 23.03.2020 r.

w odniesieniu do dowodów. Wynika z tego, że sąd zawsze analizuje obligatoryjnie dołączone dokumenty, a więc te, które ustawodawca nakazał do wniosku dołączyć. W pozostałym zakresie (a więc dołączenia dodatkowych dokumentów czy też innych dowodów) sąd może podejmować czynności tylko wtedy, gdy poweźmie uzasadnione wątpliwości. Tak więc ustawodawca, wskazując, jakie dokumenty mają być do wniosku dołączone, określa, jaki jest **zawsze obligatoryjny** zakres badania wniosku. To „zawsze obligatoryjny” wynika z tego, że jeżeli sąd poweźmie uzasadnione wątpliwości, to dodatkowe badanie jest również obligatoryjne. Nie oddaje więc istoty problemu stosowany kiedyś podział na badanie „obligatoryjne” i „fakultatywne”, bowiem badanie w razie zaistnienia wątpliwości nie jest prawem, lecz obowiązkiem sądu rejestrowego. Określenie „fakultatywne” mogłoby błędnie sugerować badanie wniosku tylko w wybranych dowolnie przypadkach.

Po drugie, z art. 23 ustawy o KRS wynika pojmowanie kognicji jako obowiązku badania zgodności dołączonych do wniosku dokumentów pod względem formy i treści z przepisami prawa. Jest to konsekwencją przyjęcia, że funkcją rejestru (i sądu rejestrowego) jest pełnienie roli informacyjnej i legalizacyjnej¹³. Sąd rejestrowy ma więc nie tylko obowiązek dbać o to, aby w rejestrze wpisane były dane aktualne, ale też aby wpisane dane były zgodne z prawem.

Przepis ten wyraźnie wskazuje, iż sąd rejestrowy ma obowiązek badania, czy dołączone do wniosku dokumenty mogą być podstawą do dokonania wpisu, a zatem również – jak w przypadku uchwał – czy zostały one ważnie i skutecznie podjęte, zgodnie z przepisami prawa. Nie można tu mówić, iż sąd rejestrowy wkracza w kognicję sądu okręgowego w zakresie wyrokowania na podstawie art. 189 lub 17 pkt 4² k.p.c., bowiem sąd rejestrowy nie orzeka w postępowaniu procesowym, lecz w postępowaniu nieprocesowym¹⁴, a zatem nie ma mowy o naruszeniu kognicji sądu okręgowego. Równocześnie nie znajduje potwierdzenia pogląd, że jedynie zaskarżenie uchwały i wyrok uchylający czy ustalający nieistnienie uchwały stanowiłyby podstawę do odmowy wpisu w rejestrze. Taki pogląd byłby bardzo niebezpieczny i nie dawałby rękojmi prawdziwości i rzetelności wpisów. Podobnie sąd rejestrowy, mając dostęp do publicznie udostępnionych danych znajdujących się na tablicy obwieszczeń KRZ, powinien przed dokonaniem wpisu reprezentanta czy pełnomocnika podmiotu rejestrowego dokonać weryfikacji, czy nie będzie to wpis niedopuszczalny, o jakim mowa w art. 12 ust. 3 ustawy o KRS, w przypadku gdy wobec tej osoby został orzeczony prawomocny zakaz działalności gospodarczej. Okoliczność, że system teleinformatyczny KRS i KRZ nie został zintegrowany, nie zwalnia sądu rejestrowego z przeprowadzenia badania wniosku o wpis

¹³ Rządowy projekt ustawy o sądowym rejestrze gospodarczym, rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz o Krajowym Rejestrze Sądowym, II kadencja, druk sejm. nr 1882.

¹⁴ Art. 7 ustawy o KRS: „do postępowania przed sądami rejestrowymi stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, chyba że ustawa stanowi inaczej”.

reprezentanta czy badania treści wpisów już istniejących w KRS z urzędu, na podstawie powszechnie znanych i dostępnych danych publikowanych w KRZ.

Sąd rejestrowy jest legitymowany do samodzielnej oceny, czy dołączone do wniosku dokumenty naruszają obowiązujące prawo – nie czekając na ewentualny prawomocny wyrok w sprawie ustalenia treści uchwały czy stwierdzenia jej nieistnienia lub unieważnienia. Sąd rejestrowy może także zarządzić wykreślenie z rejestru wpisów, które sam wcześniej ujawnił w rejestrze, jeśli stwierdzi, także z urzędu, że są to dane niedopuszczalne z uwagi na obowiązujące przepisy prawa. Sąd rejestrowy na podstawie odesłania z art. 7 ustawy o KRS w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zobowiązany jest prowadzić postępowanie dowodowe w takim zakresie, jaki jest konieczny do zbadania, czy i jakie osoby weszły w skład organu podmiotu rejestrowego, w tym powinien stosować art. 228 k.p.c., stanowiący, że fakty powszechnie znane czy fakty, o których informacja jest powszechnie dostępna (tak jak na tablicy obwieszczeń KRZ), oraz znane sądowi z urzędu nie wymagają dowodu i mogą stanowić dostateczną podstawę do odmowy wpisu albo dokonania wykreślenia wpisu osoby, która nie może pełnić funkcji reprezentanta czy pełnomocnika.

Rozdział XXI

ODDŁUŻENIE UPADŁEGO PRZEDSIĘBIORCY BĘDĄCEGO OSOBĄ FIZYCZNĄ

1. Zagadnienia ogólne

Przepisy, których celem jest umożliwienie realizacji zasady wyrażonej w art. 2 ust. 2 pr. upadł.: „Postępowanie uregulowane ustawą wobec osób fizycznych należy prowadzić również tak, aby umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym”, zawarte są w art. 369–370f pr. upadł. W istocie regulują one zasady oddłużenia upadłego po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego, które zawsze następuje na wniosek upadłego. Oddłużenie dotyczy tylko osób fizycznych; nie jest możliwe oddłużenie osób prawnych ani jednostek organizacyjnych, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną. Wnioski upadłego: o ustalenie planu spłaty i umorzenie pozostałej części zobowiązań, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym, oraz o umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty można zatem zasadnie nazwać wnioskami o oddłużenie, a samo postępowanie – oddłużeniowym.

Przepisy w zakresie oddłużenia upadłego przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, przewidują:

- 1) ustalenie planu spłaty i umorzenie pozostałej części zobowiązań, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym (art. 369 ust. 1 pr. upadł.);
- 2) umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty (art. 369 ust. 1a pr. upadł.);
- 3) warunkowe umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty (art. 369 ust. 2–2e pr. upadł.);
- 4) uchylenie postanowienia o warunkowym umorzeniu zobowiązań bez ustalania planu spłaty (art. 369 ust. 2e–2f pr. upadł.);
- 5) zmianę planu spłaty (art. 370d pr. upadł.);
- 6) uchylenie planu spłaty (art. 370e pr. upadł.);
- 7) oddalenie wniosku o ustalenie planu spłaty wierzycieli i umorzenie pozostałej części zobowiązań, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym

albo wniosku o umorzenie zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli (art. 369 ust. 3 pr. upadł.);

8) umorzenie zobowiązań (art. 369 ust. 2h pr. upadł.).

Co do zasady zarówno możliwości przewidziane w art. 369 pr. upadł., jak i szczegółowe regulacje w przypadku poszczególnych sytuacji są unormowane w sposób analogiczny do rozwiązań zawartych w części trzeciej, tytule V pr. upadł. (tzw. upadłość konsumencka). Jak już wskazywano, podstawowa różnica wynika z art. 369 pr. upadł., przewidującego, że stosowny wniosek upadły może złożyć dopiero po zakończeniu postępowania upadłościowego, w terminie 30 dni od dnia obwieszczenia o zakończeniu postępowania upadłościowego. Oznacza to, że terminem otwierającym możliwość wystąpienia z takim wnioskiem jest dopiero obwieszczenie o zakończeniu postępowania, a złożenie wniosku o ustalenie planu spłaty bądź umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty przed zakończeniem postępowania jest praktyką nieprawidłową, chociaż częstą. Z uwagi na wątpliwości natury konstytucyjnej w przypadku postępowań prowadzonych na podstawie art. 491¹ ust. 1 pr. upadł., w wielu sądach przyjęto praktykę, że prawidłowy wniosek złożony przed zakończeniem postępowania jest traktowany jako skutecznie wniesiony, a sąd wyznacza w tym celu rozprawę (np. w przedmiocie orzeczenia o tym, czy i w jaki sposób upadły zostanie oddłużony w związku z jego wnioskiem o ustalenie planu spłaty wierzycieli oraz stwierdzenia zakończenia postępowania)¹. W postępowaniach dotyczących przedsiębiorców sytuacje takie nie powinny jednak zachodzić.

Postępowanie oddłużeniowe, prowadzone na podstawie przepisów art. 369 i n. pr. upadł., ma charakter autonomiczny – jest postępowaniem odrębnym od postępowania upadłościowego, jednak formalnie w postępowaniach nieprowadzonych w formie elektronicznej nie zakłada się owych akt postępowania, ale prowadzi czynności dalej, w sprawie pod sygnaturą „GUp”. Ustawa jest tu niekonsekwentna i posługuje się w odniesieniu do podmiotu tego postępowania w większości przepisów określeniem „upadły” (art. 369, 370a ust. 1 i 2 oraz 5–8 pr. upadł.), chociaż z chwilą zakończenia postępowania upadłościowego przestaje on być upadłym, a w innych określa go jako dłużnika (art. 370a ust. 3 i 4 pr. upadł.). Dla zachowania spójności wywodu w niniejszym opracowaniu posługiwać się będziemy pojęciem upadłego, mając jednak na uwadze, że systemowo jest to niepoprawne, bowiem w każdym z przypadków, o których mowa w przepisach art. 369–370f pr. upadł., mamy do czynienia z dłużnikiem.

¹ Szerzej o postępowaniu oddłużeniowym w konsumenckim postępowaniu upadłościowym, prowadzonym na podstawie przepisów części pierwszej pr. upadł. zob. A. Ludwicińska, A. Machowska, *Upadłość...*, s. 346 i n.

2. Wniosek o ustalenie planu spłaty i umorzenie pozostałych zobowiązań oraz wniosek o umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty

Wniosek o oddłużenie w trybie art. 369 pr. upadł. powinien zostać złożony nie wcześniej niż po wydaniu postanowienia o zakończeniu postępowania, jest to bowiem konieczna przesłanka wszczęcia postępowania oddłużeniowego². W przypadku wcześniejszego złożenia wniosku można się spodziewać, że sąd upadłościowy wniosek oddali jako przedwczesny. Niezależnie od terminu doręczenia upadłemu postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego, szczególnie w postępowaniach toczących się na wniosek o ogłoszenie upadłości złożony przed 1.12.2021 r., termin do złożenia wniosku w trybie art. 369 pr. upadł. rozpoczyna bieg od dnia obwieszczenia o zakończeniu postępowania (we wskazanych postępowaniach – w Monitorze Sądowym i Gospodarczym). Upływ tego terminu, który nie podlega przywróceniu, powoduje, że wygasa uprawnienie do złożenia wniosku o oddłużenie³.

Wniosek o oddłużenie, jako pismo procesowe, powinien spełniać ogólne wymogi pisma procesowego przewidziane w Kodeksie postępowania cywilnego. Nadto wniosek o ustalenie planu spłaty wierzycieli i umorzenie pozostałej części zobowiązań, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym, powinien obejmować żądanie rozstrzygnięcia obydwu kwestii: ustalenia planu spłaty i umorzenia pozostałej części zobowiązań.

Wszystkie wnioski o oddłużenie rozpoznaje się na rozprawie. O terminie rozprawy zawiadamia się wierzycieli przez obwieszczenie. Obowiązek obwieszczenia o terminie rozprawy, w szczególności w stanie prawnym sprzed wejścia w życie przepisów o Krajowym Rejestrze Zadłużonych, budzi kontrowersje, jako że wnioski upadłego powinny spełniać wymogi ustawowe dla pisma procesowego, w tym – powinny być złożone w odpowiedniej liczbie odpisów, dla każdego z wierzycieli, zaś wierzyciele ci są znani, ponieważ ich krąg jest tożsamy z uczestnikami zakończonego postępowania upadłościowego. Obwieszczenie według przepisów obowiązujących przed 1.12.2021 r. dokonywane jest w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, i – o ile nie dotyczy upadłości konsumenckiej – podlega opłacie⁴, którą obowiązany jest ponieść wnioskodawca. Tymczasem wierzycielom i tak należy doręczyć wniosek, wraz z którym można zawiadomić ich o rozprawie. Jedynym uzasadnieniem dla tego kontrowersyjnego rozwiązania

² Por. A. Torbus [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 6, *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, Warszawa 2016, s. 1181.

³ Tak A.J. Witosz [w:] *Prawo...*, art. 369; A. Torbus [w:] *System...*, s. 1183.

⁴ Art. 455 ust. 1 pr. restr., regulujący zamieszczanie obwieszczeń wymaganych przepisami prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego w okresie przejściowym, do czasu rozpoczęcia funkcjonowania rejestru: „Do dnia utworzenia Rejestru obwieszczeń, o których mowa w ustawie, dokonuje się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. **W postępowaniu upadłościowym wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej obwieszczenia nie podlegają opłatom** [wyróżnienie – A.M.]”.

mogłoby być założenie, że w wyniku obwieszczenia może się zgłosić wierzyciel, którego istnienie upadły celowo zataił, wobec czego zaistniałyby przesłanki do oddalenia wniosku o oddłużenie. Z uwagi jednak na treść art. 370f ust. 2 pr. upadł. (nieumorzenie zobowiązania, którego upadły umyślnie nie ujawnił, jeżeli wierzyciel nie brał udziału w rozprawie), zasadność tego rozwiązania jest wątpliwa⁵.

W piśmiennictwie wyrażono wątpliwość, czy sąd w ramach postępowania uregulowanego przepisami art. 369 i n. pr. upadł. ma możliwość wydania rozstrzygnięcia innego niż wnioskowane przez upadłego, z uwagi na brak wyraźnej podstawy w przepisach, wskazując przy tym, że „ponieważ legitymacja czynna przysługuje dłużnikowi i stosowne wnioski są jego uprawnieniem, a nie elementem postępowania upadłościowego, należy ocenić, że w takiej sytuacji konieczny byłby nowy, zmieniony wniosek dłużnika”; sądowi przysługuje ewentualnie w takiej sytuacji kompetencja do wydania postanowienia o warunkowym umorzeniu zobowiązań⁶. Pogląd ten jest dyskusyjny i nie wydaje się uzasadniony, zważywszy na identyczne regulacje w postępowaniu uproszczonym konsumenckim, w którym sądy, uznając, że upadły jest w stanie spłacać wierzycieli, oddalają wniosek o umorzenie zobowiązań bez określenia planu spłaty, ustalając następnie plan spłaty wierzycieli. Gdyby przyjąć założenie odmienne, byłoby to niekorzystne dla upadłego, ponieważ w sposób definitywny uniemożliwiałoby mu to uzyskanie oddłużenia, wobec upływu trzydziestodniowego terminu do złożenia wniosku o innej treści.

3. Oddalenie wniosku o oddłużenie

Artykuł 369 ust. 3. pr. upadł. przewiduje obligatoryjne oddalenie wniosku o umorzenie zobowiązań – w formie ustalenia planu spłaty albo bez ustalania planu spłaty, jeżeli:

- 1) upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień w sposób celowy, w szczególności przez trwonienie części składowych majątku oraz celowe nieregulowanie wymagalnych zobowiązań;
- 2) w okresie 10 lat przed dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości w stosunku do upadłego prowadzono postępowanie upadłościowe, w którym umorzono całość lub część jego zobowiązań;

– chyba że uwzględnienie tego wniosku jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.

⁵ Nie przekonuje również uzasadnienie projektu ustawy zmieniającej art. 369 pr. upadł., że „wierzyciele będą zawiadomieni przez obwieszczenie, co ma im umożliwić przedstawienie swojego stanowiska w sprawie oddłużenia upadłego pisemnie lub bezpośrednio przed sądem” (rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw, VIII kadencja, druk sejm. nr 3480, s. 27), jak i pogląd, że ta regulacja ma na celu umożliwienie wierzycielom przedstawienia stanowiska w sprawie (tak P. Zimmerman, *Prawo upadłościowe. Prawo...*, 2020, s. 918), ponieważ ani brak obwieszczenia nie uniemożliwia im tego (skoro otrzymują wniosek upadłego), ani przepisy Prawa upadłościowego nie uniemożliwiają im wyrażenia stanowiska na piśmie (por. art. 217 pr. upadł. w odniesieniu do przeprowadzania dowodów przez odebranie oświadczenia na piśmie).

⁶ Tak A.J. Witosz [w:] *Prawo...*, art. 369.

W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że „**celowe doprowadzenie** do niewypłacalności zakłada działanie intencjonalne, ukierunkowane na doprowadzenie do swojej niewypłacalności. **Trwonienie części składowych majątku** należy rozumieć jako wyzbywanie się własnego mienia kosztem wierzycieli, w szczególności poprzez darowizny. **Celowe nieregulowanie zobowiązań** oznacza sytuację, w której dłużnik nie reguluje wymagalnych zobowiązań, mimo że jego sytuacja ekonomiczna pozwala na ich regulowanie, a więc można przyjąć, że posiadając możliwość regulowania zobowiązań celowo ich nie reguluje, działając w ten sposób na szkodę wierzyciela [wyróżnienia – A.M.]”⁷.

4. Ustalenie planu spłaty

Jak już wskazano, wniosek o ustalenie planu spłaty powinien zawierać również wniosek o umorzenie pozostałej części zobowiązań, niezaspokojonych w toku postępowania upadłościowego.

Treść art. 370a ust. 1 pr. upadł. wskazuje, że rozpoznanie wniosku o ustalenie planu spłaty w pierwszej kolejności obejmuje ustalenie, czy upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, a dopiero następnie – w jakim zakresie i okresie, nie dłuższym niż 36 miesięcy (trzy lata), upadły jest obowiązany spłacać zobowiązania uznane na liście wierzytelności, a niewykonane w toku postępowania upadłościowego na podstawie planów podziału oraz jaka część zobowiązań upadłego powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości zostanie umorzona po wykonaniu planu spłaty wierzycieli. Z tych elementów powinno się również składać postanowienie o ustaleniu planu spłaty, co dla przejrzystości może zostać ujęte w kolejnych punktach postanowienia.

Ustalenie, że upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, prowadzi do określenia dłuższego okresu planu spłaty: nie może on być krótszy niż 36 miesięcy (trzy lata) ani dłuższy niż 84 miesiące (siedem lat). Według art. 370a ust. 6 pr. upadł. sąd może zażądać od osoby, która pełniła w postępowaniu upadłościowym funkcję syndyka, aby w terminie 14 dni złożyła opis przyczyn powstania stanu niewypłacalności upadłego. Przepisy nie precyzują żadnego rygoru w przypadku niezastosowania się do „żądania sądu”. W praktyce, jeżeli dana „osoba, która pełniła w postępowaniu upadłościowym funkcję syndyka”, nie złoży żądanego opisu, wątpliwe jest, czy można zastosować jakiekolwiek środki dyscyplinujące przewidziane wobec syndyków niepełniących swoich funkcji należycie⁸.

⁷ Druk sejm. nr 3480, s. 25. Obszerną analizę tej kwestii przeprowadził W. Piłat, *Celowo, umyślnie czy wskutek rażącego niedbalstwa – kilka uwag o doprowadzeniu do swojej niewypłacalności*, Dor.Restr. 2019/4, s. 40–53.

⁸ Zob. również A. Ludwiczyska, A. Machowska, *Upadłość...*, s. 355.

Książka prezentuje specyfikę postępowania upadłościowego przedsiębiorców, zarówno osób prawnych (m.in. spółek), jak i osób fizycznych (prowadzących indywidualną działalność gospodarczą, wspólników spółek osobowych itp.).

Publikacja omawia problematykę z zakresu:

- prawa spółek handlowych, w tym zasad reprezentacji, zdolności prawnej, skutków postępowania upadłościowego dla bytu spółek,
- postępowań upadłościowych w zbiegu z innymi postępowaniami na wypadek niewypłacalności przedsiębiorcy,
- wybranych zagadnień dotyczących problematyki upadłościowo-rejestrowej na tle przepisów ustawy – Prawo upadłościowe oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym,
- postępowań depozytowych w związku z prowadzonym postępowaniem upadłościowym.

Opracowanie szczegółowo prezentuje również zagadnienia upadłości w praktyce notarialnej, w tym:

- wpływ ogłoszenia upadłości na działania notariusza,
- nabycie spadku przez upadłego,
- zasady sprzedaży upadłościowej.

W książce przedstawiono także zagadnienia dotyczące zakresu orzekania o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej, będące jednymi z najbardziej skomplikowanych w postępowaniach upadłościowych.

Dodatkowo publikacja omawia kwestię międzynarodowego, a w szczególności – europejskiego transgranicznego postępowania upadłościowego oraz funkcjonowania Krajowego Rejestru Zadłużonych.

Opracowanie zawiera praktyczne wzory aktów notarialnych, pism procesowych i orzeczeń, które są dostępne w wersji elektronicznej (<https://www.profinfo.pl/materialy-dodatkowe>). Wzory można modyfikować i dostosowywać do indywidualnych potrzeb.

9788383287430 W01P01

ISBN 978-83-8328-743-0

9 788383 287430

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

299 ZŁ (W TYM 5% VAT)